

فهرست

- 318..... سخن فصل
ارزیابی نقش تعدیل گر باورهای دینی در اعتلای فرهنگ ایثار با وجود بی عدالتی های اجتماعی (مطالعه موردی: دانشجویان دانشگاه شهید باهنر کرمان)..... 319
محمد اسحاقی آستانی / محمدرضا زنگی آبادی
نیما سلطانی نژاد / رحیمه خادمی پور
- الگوی مفهومی خطمشی های فراگیر نظام فرهنگی - اجتماعی مبتنی بر قرآن کریم..... 337
سید یوسف کمالیان / محمد عبدالحسین زاده
مهدی عبدالحمید
- پیش بینی افسردگی مبتنی بر نگرش مذهبی و بهوشیاری زمینه ای در دانشجویان 365
رسول حشمتی / عیسی جعفری / تامارا گلزار
- پیش بینی مسئولیت پذیری کارکنان بر اساس دینداری و هوش اخلاقی در دانشگاه های شهر بیجار 381
محسن رفیعی / اکبر خرسندی / صباح عباسی
- بررسی تطبیقی تفکر انتقادی در دانشگاه کاشان..... 403
محمد امینی / احمد مدنی
- بازسازی معنایی شبکه های اجتماعی موبایلی در زندگی روزمره جوانان ایرانی 427
محمد عباس زاده / صمد عدلی پور
- ارزیابی مهم ترین عوامل برانگیزاننده بهبود وضعیت فرهنگی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد ارومیه 453
صدرا علی پور
- چکیده انگلیسی 477

فرهنگ در

دانشگاه اسلامی

فصلنامه علمی - پژوهشی

28

سال هشتم / شماره سوم ، پاییز 1397

ISSN 2345-573X

صاحب امتیاز:

پژوهشگاه فرهنگ و معارف اسلامی

نهادهای نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها

مدیر مسئول: حجت الاسلام دکتر حبیب محمدنژاد

سر دبیر: دکتر سیدرضا سیدجوادی

هیئت تحریریه: (به ترتیب الفبا)

محسن ایمانی نائینی ، استادیار گروه علوم تربیتی دانشگاه تربیت مدرس

هادی بهرامی احسان ، دانشیار گروه روان شناسی دانشگاه تهران

محمدحسین پناهی، استاد گروه مطالعات زنان دانشگاه علامه طباطبائی

حبیب الله دعائی، استاد گروه مدیریت دانشگاه فردوسی مشهد

مجتبی رحمان دوست، دانشیار گروه زبان و ادبیات عربی دانشگاه تهران

رحمان سعیدی، دانشیار گروه ارتباطات اجتماعی دانشگاه علامه طباطبائی

سیدرضا سیدجوادی، استاد گروه مدیریت دانشگاه تهران و هیأت علمی

معین پژوهشگاه فرهنگ و معارف اسلامی

علی شیخ الاسلامی، استاد گروه زبان و ادبیات فارسی دانشگاه تهران

حبیب الله طاهری، دانشیار گروه الهیات دانشگاه تهران

محمود عیسوی، استادیار گروه اقتصاد دانشگاه علامه طباطبائی

محمدرضا مجیدی، دانشیار گروه مطالعات منطقه ای دانشگاه تهران

حبیب محمدنژاد، استادیار گروه معارف دانشگاه علوم پزشکی ایران و

هیأت علمی معین پژوهشگاه فرهنگ و معارف اسلامی

ویراستار فارسی: کوروش گوهریان

ویراستار انگلیسی: بهرام انجم روز

حروفچینی و صفحه آرایی: مرتضی گنجی استانبجین

نشانی: تهران، خیابان انقلاب اسلامی، بین خیابان قدس و

وصال، کوچه اسکو، پلاک 15، کدپستی: 1417833411

تلفن: 021-84222489

«فصلنامه در سایت ISC و magiran نمایه می شود»

Website: <http://ciu.nahad.ir/>

E-mail: dislamic5@gmail.com

قیمت: 25000 ریال

فصلنامه «فرهنگ در دانشگاه اسلامی»

طبق نامه 3/234384 مورخ 1390/11/16 «کمیسیون بررسی نشریات علمی کشور»، به دریافت

درجه «علمی - پژوهشی» نایل شده است.

سخن فصل

دین؛ مجموعه عقاید، قوانین، اخلاق، راه و روش، کیش و آیین، اطاعت و جزاست و در اصطلاح، به مفهوم اعتقاد به آفریننده‌ای برای جهان و انسان تعبیر شده است. همچنین دین به جهان‌بینی و مجموعه‌ای از باورها اطلاق می‌شود که می‌کوشد توضیحی برای پرسشهایی که در طول زندگی برای انسان مطرح می‌شود، ارائه دهد؛ از جمله اینکه: از کجا آمده‌ایم؟ چه مأموریتی در این حیات داریم؟ به کجا خواهیم رفت؟ تکوین هستی چگونه تحقق یافته است؟ در این هستی نامتناهی، چگونه باید بود و در این محدوده حیاتی که پیرامون زیستگاه ماست، چگونه باید زیست کرد؟ و ...

برخی معتقدند دین برگرفته از واژه دنیا، به معنای وجدان است. بنابر این، این اعتقاد را تصویر می‌کنند که دین همان وجدان است که مستمر بر رفتار درست یا نادرست انسان، قضاوتش را عرضه می‌کند. بر این اساس، دین مجموعه‌ای از نظامهای فرهنگی، اعتقادی، ورزشی و جهان‌بینی‌هایی است که انسان را به باورهای روحانی یا ظلمانی سوق می‌دهد. کتب الهی با شرح روایات، بیان الگوها، سنن و تاریخ اقوام تلاش می‌کنند در جهت‌دهی به انسانها و معنابخشی به زندگی آنان، انسانهایی تعالی‌گرا که معاد خویش را در قرب الی الله جستجو می‌کنند و در نهایت، به کمال در این مسیر توفیق می‌یابند، ارائه دهند.

گرچه این نگاه نیز وجود دارد که دین با باور شخصی که جنبه عمومی دارد، متفاوت است؛ اما باید گفت اکثر ادیان، رهنمودهایی را که در هدایت تشریحی برای زندگی پیروان خود ارائه می‌دهند، مانند مراسم قربانی‌ها، جشنها، تشرّف به مکانهای مقدس، مراسم تدفین و ازدواج و نکاح، مراقبه و محاسبه، هنر، خدمات عمومی و توصیه به انواع مراودات و تعاملات و معاملات، همه از جنبه‌های فرهنگی حیات اجتماعی بشر است که فراتر از دین‌باوری بوده و تأکید بر اعمال دارد. نوع گستره تعالیم و اعمال و عبادات عرضه شده از سوی ادیان، به گونه‌ای است که این سخن را که «دین مفهومی شخصی است» نقض کرده، آن را به دلیل بارور سازی گسترده فرهنگ اجتماعی و مسئولیت-سازهای اجتماعی، در عرصه زندگی اجتماعی افراد و جوامع قرار داده و موجب شده است دین با سازمانهای عمومی مانند آموزش و پرورش، بیمارستانها، نهاد خانواده و حکومتها و دولتها به شدت آمیختگی بیابد. از این رو، این طلب پدیدار می‌شود که کارکرد دین، دین‌باوری و فرهنگ دینی، عمیقاً کالبدشکافی و در قلمروی تخصصی، به دور از هر گونه کل‌گویی و اغراق، به طور شفاف، کارکرد دین در عرصه سازمانها و نهادهای اجتماعی بررسی یا بررسی مجدد شود. باشد که صاحبان قلم و اندیشه، محققان و دانش‌پژوهان یاری‌رسان باشند.

سیدرضا سیدجوادین

سردبیر